

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

බොරලැස්ගමුව නගර සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට වත්කම් හා වගකීම් ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශය, ශුද්ධ වත්කම්/ ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන නගර සභා ආඥා පනතේ (255 අධිකාරය) 181 (1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 (1) උප වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට බොරලැස්ගමුව නගර සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතිය යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

නගර සභාවේ මූල්‍ය වාර්ථාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව නගර සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල නගර සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ නගර සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, නගර සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව නගර සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල සභාවේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය නොවීම

2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති ගබඩා අයිතම 12 ක තොග ශේෂයන් ප්‍රමිතියේ 5 වන පරිච්ඡේදයේ 5.11 ඡේදය ප්‍රකාරව නිවැරදි රේඛයන්ගෙන් අගය නොකිරීම නිසා ගබඩා තොගය රු. 406,723 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
--	--	------------------------------------

1.6.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය සභාවේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ වැඩ ආරම්භ නොකළ කර්මාන්තයක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයෙන් දෙසැම්බර් 31 දිනට වැඩ අවසන් නොකළ කර්මාන්ත දෙකක වැඩ නිම වටිනාකමෙන් මුළු එකතුව රු. 7,268,719 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා මාර්ග පාලම් බෝක්කු ලෙස ප්‍රාග්ධනික කිරීම නිසා දේපල පිරියත උපකරණ රු. 7,286,719 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.
 - (ආ) විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද උපලේඛනවලට අනුව කාණු ඉදිකිරීමවල මුළු ප්‍රාග්ධන පිරිවැය වූ රු. 107,789,722 ක අගය රු. 111,478,374 ක් ලෙස ප්‍රාග්ධනික කිරීම නිසා එම මංමාවත් හා කාණු ගිණුම රු. 3,688,652 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.
2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වත්කම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ බස්නාහිර පළාත් සංවර්ධන සැලැස්ම යටතේ ගොඩනැගිලි පුනරාවර්තන වියදම් ලෙස ලැබී තිබූ රු. 609,576 ක් පුනරාවර්තන වියදම් යටතේ පෙන්වනු වෙනුවට පළාත් සභා ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන ලෙස දක්වා තිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	පුනරාවර්තන වියදම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) 2021 වර්ෂයේ හා 2022 වර්ෂයේ පිළිවෙලින් රු. 1,196,310 ක් හා රු. 925,497 ක් වැය කර නිමකරන ලද ගොඩනැගිලිවල එකතු වටිනාකම රු. 2,121,807 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද ප්‍රාග්ධනික කර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වත්කම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඉ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ වැඩ නිම කර නොතිබූ සභා අරමුදලින් දරන ලද රු. 290,239 ක පිරිවැය වූ කර්මාන්ත අගය කෙරිගෙන යන වැඩ ලෙස දක්වනු වෙනුවට ගොඩනැගිලි ලෙස ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණි.	පළාත් සභාවේ අවසාන ගිණුම් සඳහා පැවති වැඩමුළුවේ දී නොනිමි ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම සිදු කරනු ලබන්නේ, භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කර අලෙවි කරනු ලබන ව්‍යාපාර ආයතන සඳහා පමණක් බව උපදෙස් ලබා දුන් බව.	කෙරිගෙන යන වැඩ හා ගොඩනැගිලි නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.6.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ගිණුම් විෂයයන් 04 කට අදාළව විගණනයට ඉදිරිපත් කළ උපලේඛන අනුව එකතුව රු. 75,840,699 ක් වුවත්, ආදායම් සාරාංශය/ආදායම් රැස්කිරීම පිළිබඳ ප්‍රගති වාර්තා අනුව එම ශේෂය රු. 78,591,966 ක් වූයෙන් රු. 2,751,267 ක වෙනසක් විය.	පැහැදිලි පිළිතුරක් ලබා දී නොමැත.	වෙනසට හේතු හඳුනාගෙන නිරවුල් කළ යුතුය.
(ආ) ගිණුම් විෂයයන් 03 කට අදාළව විගණනයට ඉදිරිපත් කළ උපලේඛන අනුව එකතුව රු. 30,186,830 ක් වුවත්, ආදායම් සාරාංශය/ආදායම් රැස්කිරීම පිළිබඳ ප්‍රගති වාර්තා අනුව එම ශේෂය රු. 26,806,746 ක් වූයෙන් රු. 3,380,084 ක වෙනසක් විය.	මෙය පරිගණක පද්ධතිය තුළින් පැන නැගී ඇති දෝෂයකි. එය නිවැරදි කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව.	වෙනස හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන වරිපතම් 2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට වෙනස හඳුනාගෙන ණයගැති විෂයයට අදාළ ශේෂය හා ඊට කටයුතු කරන බව. නිවැරදි කිරීමට අදාළ උපලේඛනයේ දැක්වෙන ශේෂය කටයුතු කළ යුතුය. අතර රු. 4,087,103 ක වෙනසක් විය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු. 115,007,717 ක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු. 51,899,403 ක් විය.

2.2 මූල්‍ය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මහජන බැංකු ජංගම ගිණුමේ රු. 128,556,196 ක ශේෂයක් පැවතිය ද, එදිනෙදා වියදම් පියවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් මුදලක් රඳවාගෙන ඉතිරි මුදල් කෙටි හෝ දිගු කාලීන ආයෝජනවල යොදවා ආදායම් උපයා ගැනීම කෙරෙහි සභාවේ අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.	නගර සභාවට අයත් නව කාර්යාල ගොඩනැගිල්ලේ ඉදිරි වැඩ කටයුතු නිම කර ගැනීම සඳහා මිලියන 50 ක මුදලක් රැස් කර ගෙන ඇති අතර එම නිසා කෙටි හෝ දිගු කාලීන ආයෝජන මාර්ගවල යෙදවීමට නොහැකි වී ඇති බව.	අතැති මුදල් සුදුසු පරිදි කෙටි හෝ දිගු කාලීන ආයෝජනවල යොදවා ආදායම් උපයා ගැනීම කෙරෙහි සභාවේ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

2.3 ආදායම් පරිපාලනය

2.3.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

ලේකම්වරයා විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

ආදායම් ප්‍රභවය	2024				2023			
	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	බිල් කළ ආදායම	රැස්කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම	බිල් කළ ආදායම	රැස්කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය
	රු. '000	රු. '000	රු. '000	රු. '000	රු. '000	රු. '000	රු. '000	රු. '000
(i) වරිපනම් හා බදු	60,000	72,751	63,027	34,807	28,000	28,020	30,017	25,083
(ii) කුලී	990	990	1,190	171	990	990	913	245
(iii) බලපත්‍ර ගාස්තු	230	304	304	-	750	307	307	-
(iv) වෙනත් ආදායම් එකතුව	1,210	1,614	1,614	-	1,070	2,219	2,219	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	62,430	75,659	66,135	34,978	30,810	31,536	33,456	25,328
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

2.3.2 ආදායම් රැස්කිරීමේ කාර්යසාධනය

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) වරිපනම් හා බදු

- (i) සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා බිල් කළ වරිපනම් හා බදු ආදායම රු. 72,751,191 ක් වූ අතර ඉන් රු. 21,548,437 ක් හෙවත් සියයට 30 ක් වර්ෂය තුළ අයකර ගැනීමට සභාව අපොහොසත් වී තිබුණි. බිල් කළ ආදායමින් ඉතිරිය අයකර ගැනීම සඳහා නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් අනතුරුව වර්තමානය වන විට හිඟයෙන් සියයට 23 ක ප්‍රමාණයක් අය කර ගෙන ඇති බව. හිඟ වරිපනම් බදු බිල් කළ ආදායම අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- (ii) ඉකුත් වර්ෂය අවසානයට වරිපනම් හා බදු ණයගැති ශේෂය රු. 25,083,127 ක් වූ අතර ඉන් රු. 13,258,474 ක් හෙවත් සියයට 53 ක් අයකර ගැනීමට සභාව අපොහොසත් වී තිබුණි. මේ වන විට හිඟයෙන් සියයට 23 ක ප්‍රමාණයක් අය කර ගෙන ඇති බව. හිඟ වරිපනම් බදු බිල් කළ ආදායම අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3 මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කාර්යසාධනය

නගර සභා ආඥා පනතේ 04 වන වගන්තිය යටතේ මහජන සෞඛ්‍ය, පොදු උපයෝගීතා සේවා සහ පොදු මංමාවත් පිළිබඳ කාරණා විධිමත් කිරීම හා පාලනය කිරීම, ජනතාවගේ සුබ විභවය පහසුව හා සුභසාධනය යන සභාව විසින් ඉටු කළයුතුව තිබූ කර්තව්‍යයන් ඉටු කිරීම පිළිබඳව අනාවරණය වූ කරුණු පහත දැක්වේ.

(අ) ක්‍රියාත්මක නොකළ ව්‍යාපෘති

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ නගර සභාව පවත්වාගෙන යන බද්ධ ගිණුමෙන් රු. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය හා නගර සභාව ඒකාබද්ධව පවත්වාගෙන යන මුදලින් නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අනුමත කාලසීමාව තුළ ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

24,000,000 ක මුදලක් ලබාගෙන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති 03 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2021 පෙබරවාරි 05 දින අනුමත කර තිබුණද ඉන් රු. 14,000,000 ක පිරිවැය වූ ව්‍යාපෘති 02 ක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.	පළාත් සභාවේ ඉංජිනේරු කිරීමට කටයුතු කළ අංශය මගින් ගොඩනැගිල්ල ඉදි කිරීමට තීරණය කර ඇති බව.
--	--

(ආ) වැඩ ආරම්භ නොකළ ව්‍යාපෘති

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කවනිස් එදිරිසුරිය මාවතේ පිංළිද අසල සිට ජල බැස්ම ක්‍රමවත් කිරීම සඳහා රු. 1,400,000 ක් වූ පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවකට ක්‍රීඩා සමාජයක් සමඟ 2024 දෙසැම්බර් 04 දින ගිවිසුම්ගත වී තිබුණද විගණන දිනය වූ 2025 පෙබරවාරි 27 දින වන විටත් ඉදිකිරීම් වැඩ ආරම්භ කර නොතිබුණි.	පිළිතුරු ලබාදී නොමැත.	සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අනුමත කාලසීමාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.15,654,465 ක් වැය කර, දිරන කසළ ටොන් 4234 ක් ද නොදිරන කසළ ටොන් 5219 ක්ද කරදියාන කසළ අංගනයට බැහැර කර තිබුණු අතර පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී නොදිරන කසළ ටොන් ප්‍රමාණය 3465 කින් හෙවත් සියයට 66 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.	මිශ්‍ර කසළ වැඩි ප්‍රමාණයක් බැහැර කිරීම සිදු වන නිසා බව.	වෙන් කරන ලද කසළ ලබා ගත යුතු අතර නොදිරන කසළ කළමනාකරණයට කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) දිරන කසළ විකිණීම සඳහා හෝ කොම්පෝස්ට් ව්‍යාපෘතියක් මගින් පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීමට හෝ නොදිරන කසළ කළමනාකරණය සඳහා කටයුතු කිරීම තුළින් කසළ බැහැර කිරීම සඳහා දරන වියදම් අවම කර ගැනීම සඳහා සභාවේ අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.	කොම්පෝස්ට් සකස් කිරීම සඳහා බොරලැස්ගමුව නගර සභාවට සුදුසු ඉඩමක් නොමැති බවත්, සෑම ඉරිදා දිනකම කසළ පොළ හා ග්‍රමදාන පවත්වන අතර, ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ හැකි ද්‍රව්‍ය විකුණා, මාසිකව රු. 15,000 ක පමණ ආදායමක් සභාවට ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාදාමයක් මේ වන විටත් සිදු කරගෙන යන බව.	කසළ බැහැර කිරීම සඳහා දරන වියදම් අවම කර ගැනීම සඳහා සභාවේ අවධානය යොමු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කර්මාන්ත උපලේඛනයට අනුව මාර්ග, කාණු සහ ගොඩනැගිලි අළුත්වැඩියා වියදම රු. 12,219,104 ක් වුවද, ආදායම් ප්‍රකාශනයේ එම වියදම රු. 11,535,580 ක් ලෙස දැක්වීම නිසා රු. 693,596 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය වුවද එය හඳුනාගෙන නිවැරදි කර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වෙනස හඳුනාගෙන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති ණයහිමි ශේෂය තුළ 2017 හා 2023 වර්ෂයේ සිට පැවතෙන පිළිවෙලින් රු. 100,057 ක හා රු. 471,500 ක ශේෂ නිරවුල් කිරීමකින් තොරව පැවතුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ණයහිමි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) වෙක්පත් නිකුත් කිරීම් ලේඛනයේ වෙක්පත් අංකය පමණක් සඳහන් කරන ලද නමුත් අදාළ ගෙවීම්ලාභියාට වෙක්පත භාරදුන් බවට තොරතුරු සඳහන් නොවූ එකතු වටිනාකම රු. 1,390,523 ක් වූ වෙක්පත් 06 ක් විය.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වෙක්පත භාරදුන් බවට ලිඛිත සාක්ෂි ලබා ගත යුතුය.
(ඈ) කුඩා පරිමාණ දූෂකාරක ක්‍රියාවලිය සඳහා පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම පිළිබඳ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් හඳුන්වා දී තිබූ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3.3 (අ) හා (ආ) උපදෙස් ප්‍රකාර පරීක්ෂණ කමිටුවට ඇතුළත් කළයුතු කවුරුන්ද යන්නට උපදෙස් ලබා දී තිබුණද, ඒ අනුව ක්‍රියාකර නොතිබූ අතර පරීක්ෂණ කමිටුව නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුගෙන් සමන්විත වී තිබුණි.	මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3.3 (අ) හා (ආ) උපදෙස් ප්‍රකාර කටයුතු කරන බව.	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් හඳුන්වා දී තිබූ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ උපදෙස් ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 නිශ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කම්පැක්ටර් රථ 02 ක් හා අත් ට්‍රැක්ටර් 02 ක් නිශ්කාර්යව පැවැතිණි.	කම්පැක්ටර් රථ සඳහා පූර්ණ තක්සේරු වාර්තාවක් ලබා ගැනීම සඳහා යොමු කර ඇති බවත් අත් ට්‍රැක්ටර් අපහරණය කිරීම සඳහා කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව.	වත්කම් වලින් නිසි ප්‍රයෝජන ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.4 වත්කම් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන රු. 907,522,241 ක් වූ ඉඩම් 31 කින් ඉඩම් 29 ක අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඉඩම් 10 ක් සඳහා ප්‍රකාශන ඔප්පු ලියා සහතික කිරීමට අදාළ කටයුතු සිදු කර ඇති බව සහ ඉතිරි ඉඩම් සඳහා ඉදිරියේදී කටයුතු කරන බව.	දේපළවල අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) නගර සභාව වෙත අයිතිය පැවරී ඇති ඉඩම් ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හඳුනාගත් ඉඩම් කැබලි 14 ක අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමටත් වටිනාකම අගය කර ගිණුම්ගත කිරීමටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේ දී අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමටත්, වටිනාකම අගය කර ගිණුම්ගත කිරීමටත් කටයුතු කරන බව.	අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමටත් වටිනාකම අගය කර ගිණුම්ගත කිරීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) සභාව සතු වාහන 06 ක් සභාව නමින් පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	සභාව නමින් පවරා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරමින් පවතින බව.	වාහන සභාව නමින් පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.